

KOKOUSTIEDOT

Aika 1.11.2021 **klo 17.00**
Paikka Pappila/Etäyhitys

OSALLISTUJAT

			läsnä	poissa
Puh.joht.	Anu Toivonen	vt. khra, pj	x	
	Soutukorva Johanna	jäsen, vpj.		x
	Hemminki Taija	jäsen	x etänä	
	Kangosjärvi Ulla-Maija	jäsen	x	
	Liikavainio Raimo	jäsen		x
	Roos Markus	jäsen	x	
	Särkijärvi Juha	jäsen		x
	Lantto Pasi	varajäsen Juha S.	x etänä	

MUUT OSALLISTUJAT

	Kinnula Matti	kv pj		x
	Sinikumpu Airi	kv vpj	x	

ALLEKIRJOITUKSET

Anu Toivonen puheenjohtaja	Eija Sinikumpu sihteeri
-------------------------------	----------------------------

LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Pykälä 126

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Pykälät
125-138

PÖYTÄKIRJAN TARKISTUS

Paikka ja aika Muonio 1/11 2021

Allekirjoitukset

Markus Roos

Ulla-Maija Kangosjärvi

125 §

Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.28 ja piti alkuhartauden.

126 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kirkkoherran esitys

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

Kirkkoneuvoston päätös

Todettiin

127 §

Pöytäkirjan tarkastajien valinta, toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Markus Roos ja Ulla-Maija Kangosjärvi, he toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina. Varalle valitaan Taija Hemminki

128 §

Pöytäkirjan nähtävillä olo

Kirkkoherran esitys

Pöytäkirja pidetään nähtävänä Muonion kirkkoherranvirastossa 3.-17.11.2021.

Kirkkoneuvoston päätös

Esityksen mukaan

129 §

Työjärjestyksen hyväksyminen

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto hyväksyy kokouskutsun mukaisen työjärjestyksen.

Kirkkoneuvoston päätös

Esityksen mukaan

130 §

Tornionlaakson museon hanke

Tornionlaakson museo haluaa toteuttaa vuonna 2022 Muoniossa 5. ja 6. luokan oppilaille tarkoitetun arkeologisen hankkeen yhteistyössä Muonion seurakunnan ja Muonion yhtenäiskoulun kanssa. Hanke toteutuu, jos sille saadaan Suomen Kulttuurirahaston apuraha, seurakunnalle siitä ei tule kustannuksia. Hankkeessa tehtävillä arkeologisilla koekavauksilla pyritäisiin selvittämään, onko Muonion ensimmäinen kirkkorakennus sijainnut nykyisen Pappilan ja Kanttorilan pihamaalla, kuten vuoden 1786 tiluskartta antaa ymmärtää. Samalla toivotaan saatavan esille jäännöksiä Aution kylätonttiin liittyvistä vaiheista. Hankkeen aikana olisi tarkoitus avata muutamia noin kauanlevyisiä ja joitakin metrejä pitkiä alueita kaivinkoneella. Hankkeen tarkempi kuvaus liite 1.

Museolle on kerrottu seurakuntakodin työmaasta, sekä räjähdelöydöksestä. Museo hakee apurahaa hankkeeseen jo ennen kuin seurakunta on päättänyt osallistumisestaan, koska apurahaa on haettava 29.10. mennessä.

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto keskustelelee asiasta ja päättää, että seurakunta osallistuu hankkeeseen.

Kirkkoneuvoston päätös

Seurakunta antaa museolle luvan hankkeen toteuttamiseen ja edellyttää museota huolehtimaan hankkeen turvallisuudesta

131 §

Saapuneet lainatarjoukset seurakuntatalon rakentamisen rahoittamiseksi

Kirkkoneuvosto on kokouksessaan 27.9.2021 (§116) päättänyt, että seurakuntakodin rakentamista varten lainatarjouksia pyydetään Nordealta, Danske Bankilta, Pohjolan Osuuspankilta, Suomen Hypoteekkiyhdistykseltä, POP-pankilta ja S-pankilta. Tarjoukset pyydettiin jättämään 15.10.2021 mennessä.

Danske Bank, Hypoteekkiyhdistys ja S-Pankki eivät tehneet tarjousta. Tarjoukset saatiin Nordealta ja Osuuspankilta, POP-Pankin vastausta ei ole vielä tullut.

Tulleet tarjoukset esitellään kokouksessa, ja ne lisätään pöytäkirjan liitteeksi 2.

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto päättää ottaa lainan siitä pankista, jonka tarjous on kokonaistaloudellisesti edullisin.

Kirkkoneuvoston päätös

Kirkkoneuvosto totesi, että seurakunta on saanut lainatarjoukset Nordealta ja Osuuspankilta.

Kirkkoneuvosto päätti ottaa kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen tehneeltä Nordealta 475 000 euroa lainaa 10 vuodeksi 15 vuoden maksuohjelmalla.

132 §

Rakennusavustuksen hakeminen Kirkkohallitukselta

Seurakuntakodin rakentamiseen on ollut tarkoitus hakea Kirkkohallitukselta rakennusavustusta. Rakennusavustuksen hakemisesta päättää kirkkoneuvosto.

Kirkkohallituksen täysistunnossa 12.10.2021 on hyväksytty uudet periaatteet avustusten myöntämiseksi vuodesta 2022 alkaen, ja siellä todetaan muun muassa, että avustuksia ei myönnetä uudishankkeisiin. Asia on varmistettu koulutustilaisuudessa 20.10.2021: uusi seurakuntakoti on uudisrakennus, johon avustusta ei ole mahdollista saada.

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto keskustelelee asiasta, ja päättää, että avustusta ei haeta.

Kirkkoneuvoston päätös

Esityksen mukaan

133 §

Kiinteistöstrategian laatiminen ja työryhmän nimeäminen

Kirkkohallituksen täysistunto on 23.2.2021 hyväksynyt seurakuntien kiinteistöstrategiamallin.

Kiinteistöstrategiamallin johdannosta:

”Kiinteistöstrategia on kuvaus konkreettisista keinoista, joilla seurakunnan kiinteistöjen ja rakennusten omistamista ja ylläpitoa sekä tilojen käyttöä voidaan kehittää ja tehostaa seurakunnan strategisessa visiossa määritellyn tavoitetilan saavuttamiseksi.”

Kiinteistöstrategia laaditaan siten, että kirkkoneuvosto asettaa strategian laatimiseksi työryhmän. Työryhmä laatii strategian, ja kirkkovaltuusto hyväksyy sen. Kiinteistöstrategia päivitetään kunkin valtuustokauden ensimmäisenä vuonna. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain.

Kiinteistöstrategia tarvitaan liitteeksi Kirkkohallitukselle lähetettävään rakennusavustushakemukseen.

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto toteaa, että kiinteistöstrategiaa ei tässä kohtaa ole tarpeen laatia, eikä työryhmää nimetä.

Kirkkoneuvoston päätös

Esityksen mukaan

134 §

Kunnan ostotarjous

Muonion kunta on lähestynyt seurakuntaa tarjouksella ostaa Kirkkotiel-
lä sijaitseva tontti 20 500 € hintaan. (Kartta liite 3)

Kirkkoherran esitys

Kirkkoneuvosto asiasta keskusteltuaan päättää olla myymättä tonttia.

Kirkkoneuvoston päätös

Esityksen mukaan

135 §

Muut asiat

Ei ollut

136 §

Ilmoitusasiat

- keskustelu talouskehyksestä, mm. palvelussuhteisiin liittyvät kysymykset (siivooja-
suntion ja diakoni-nuorisotyöohjaajan tilanne), turistityön avustus, kuluva talouskat-
saus, seurakuntakodin lainan lyhentäminen
- seurakuntakodin rakentamisen kuulumiset
- leikkikenttä on valmis ja tarkastettu, viralliset avajaiset kesällä
- valmistautuminen piispantarkastukseen
- seuraavan kokouksen ajan sopiminen

137 §

Valitusosoitus

Pöytäkirjan liitteenä.

138 §

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen klo 19.14

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Muonion seurakunta

Kirkkoneuvosto

1.11.2021 § 137

1 MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (1054/1993) 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 125, 127-129, 135-138

Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto

Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pöytäkirjan pykälät: 126, 130-134

Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto

Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Pöytäkirjan pykälät:

Erikseen säädetyt muutoksenhakukiellot

1. Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saat-
taa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhalti-
jayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Edellä mainittua sovelletaan
vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus pan-
na asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä (kirkkolain 6 luvun 72 § 2 mo-
mentti).
2. Muutosta ei saa hakea oikaisuvaatimuksella tai valittamalla päätökseen, joka koskee väliaikais-
ta viran toimituksesta pidättämistä (kirkkolain 24 luvun 14 § 2 momentti).
3. Seurakunnan jäsenellä ei ole oikeutta tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta päätöksestä, joka
koskee toiseen henkilöön kohdistuvaa diakoniaa, kristillistä kasvatusta tai opetusta.
4. Valittamalla ei saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai
muun toimenpiteen suorittamista (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n
2 momentti).
5. Muun lainsäädännön mukaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot

Hankintaa koskevista seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 momentin nojalla saa
tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeu-
den toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankinta-
lain 25 §:n mukaisen kynnsarvon. Kansalliset kynnsarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
- 150 000 € (rakennusurakat);
- 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveystyöpalvelut);
- 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
- 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

Pöytäkirjan pykälät:

2 OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot:

Muonion kirkkoneuvosto

Käyntiosoite: Puthaanrannantie 14, Muonio

Postiosoite: PL 39, 99300 Muonio

Sähköposti: muonio@evl.fi

Pöytäkirjan pykälät: 125, 127-129, 135-138

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

3 HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisun tekeminen

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (hankintalaki 132–135 §). Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikkö: Muonion seurakunnan kirkkoneuvosto

Käyntiosoite: Puthaanrannantie 14, Muonio

Postiosoite: PL 39, 99301 Muonio

Sähköposti: muonio@evl.fi

Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

4 VALITUSOSOITUS

a) Kirkollis- ja hallintovalitukset

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomainen ja yhteystiedot:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät:

Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Kirkollisvalitus alistusasiassa

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomainen ja yhteystiedot:

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät:

Käyntiosoite: Hallituskatu 3, Oulu

Postiosoite: PL 85, 90101 Oulu

Sähköposti: oulu.tuomiokapituli@evl.fi

Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät:

Postiosoite: PL 210, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Eteläranta 8, 00131 Helsinki

Telekopio: 09 1802 350

Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

b) Valitus markkinaoikeuteen

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen.

Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankinta-ohjeita koskevassa kohdassa.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettua kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.

Markkinaoikeuden yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI**

Käyntiosoite: **Tuomioistuimet-talo. Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki**

Telekopio: **029 56 43314**

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

5 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET, VALITUSASIAKIRJOJEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä

- päätös, johon haetaan muutosta
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.
- Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksensä tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomaisen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen

tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1383/2018) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 260 € ja markkinaoikeudessa 2 050 €. Käsittelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 100 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6 140 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.